

УДК 94(477.8:438):329.17-053.67:316.485.22«1933»

ШКІЛЬНА АКЦІЯ ОУН 1933 РОКУ: ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ТА ДОКУМЕНТІВ

Ільчишин С. О.

Протидія української молоді полонізації освіти є важливим прикладом боротьби за національні, культурні та соціальні права населення західноукраїнських земель періоду перебування у складі II Речі Посполитої в міжвоєнний період. Дослідження присвячене висвітленню боротьби українських націоналістичних організацій та молоді ОУН за збереження україномовної шкільної освіти.

Метою статті є аналіз джерел, що стосуються Шкільної акції 1933 р. та супротиву полонізації шкільної освіти на теренах західноукраїнських земель. Основна мета дослідження полягає в ознайомленні громадськості з документами, що висвітлюють боротьбу молоді за свої освітні права.

Дані, що містяться в документальних джерелах, висвітлюють ідеї, зміст і процес проведення «Шкільної акції» юнацтвом ОУН у вересні 1933 р. Новизна статті полягає в тому, що до наукового обігу вводяться невідомі архівні матеріали, вперше відображено агітаційну діяльність молодіжних організацій ОУН на теренах Тернопільського воєводства під час проведення акції.

Ключові слова: ОУН, полонізація, уряд, Шкільна акція, українська освіта, молодь, джерельна база, молодіжні організації.

ШКОЛЬНАЯ АКЦИЯ ОУН 1933 ГОДА: ХАРАКТЕРИСТИКА ИСТОЧНИКОВ И ДОКУМЕНТОВ

Ильчишин С. О.

Противодействие полонизации украинской молодежи образования является важным примером борьбы за национальные, культурные и социальные права населения западноукраинских земель периода пребывания в составе II Речи Посполитой в межвоенный период. Исследование посвящено освещению борьбы украинских националистических организаций и молодежи ОУН за сохранение украиноязычного школьного образования.

Целью статьи является анализ источников, касающихся Школьной акции 1933 г. и сопротивления полонизации школьного образования на территории западноукраинских земель. Основная

цель исследования заключается в ознакомлении общественности с документами, освещающие борьбу молодежи за свои образовательные права.

Данные, содержащиеся в документальных источниках, освещающих идеи, содержание и процесс проведения «Школьной акции» юношеством ОУН в сентябре 1933 г. Новизна статьи заключается в том, что в научный оборот вводятся неизвестные архивные материалы, впервые отражено агитационную деятельность молодежных организаций ОУН на территории Тернопольского воеводства во время проведения акции.

Ключевые слова: ОУН, полонизация, правительство, Школьная акция, украинское образование, молодежь, источниковая база, молодежные организации.

SCHOOL CAMPAIGN OF THE OUN IN 1933: FEATURE OF THE SOURCE BASE AND DOCUMENTS

Ichyshyn S. O.

The opposition of the Polonization of the Ukrainian youth education is an important example of the struggle for national, cultural and social rights of the population of Western Ukraine period of stay in II Rzecz Pospolita in the interwar period. The study is devoted to coverage the struggle of Ukrainian nationalist organizations and the youth of the OUN for the preservation of the Russian school education.

The aim of the article is the analysis of the sources on School action 1933 and resistance to Polonization of schooling in the Western lands. The main goal of the study is to familiarize the public with documents that highlight youth fight for their educational rights.

The data contained in documentary sources covering ideas, content and process of the «School action» the youth of the OUN in September 1933 the novelty of the article lies in the fact that in a scientific revolution introduces unknown archival material, included for the first time the propaganda activities of the youth organizations of the OUN on the territory of Ternopil province during the campaign.

Keywords: OUN, Polonization, government, School campaign, Ukrainian education, youth, source base, youth organizations.

Боротьба ОУН за українське шкільництво на українських землях в Польщі проводилася від початку створення організації, але як окрему масову акцію організовано й проведено було лише в 1933 р. Концепцію такої акції обговорено й ухвалено на

Берлінській Конференції ПУН-у, з представниками КЕ в червні 1933 р., після чого конкретний план дії укладено на засіданні Крайової Екзекутиви 16 червня 1933 р. На спеціально скликаній конференції повітових провідників Організації в липні 1933 р. було прийнято ряд рішень. На цій конференції, яка була поділена на кілька груп, подано докладні інструкції щодо проведення акції, метою якої проголошено: не допустити ополячення шкільної української освіти; звернути увагу українських дітей на стан поневолення; привити їм любов до рідної мови й культури та ворожість до тих, хто їх нищить.

Джерелами нашого дослідження стали неопубліковані архівні матеріали. Це – різного роду повідомлення про антипольські шкільні акції, інформація про політичні настрої населення, фінансово-господарські звіти шкіл, звіти про діяльність українського націоналістичного підпілля на теренах краю та його вплив на українську молодь, звіти про антишкільні дії юнацтва під час навчального 1933–1934 року в приміщеннях учбових закладів воєводства. Значна частина архівних документів зберігається в Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України у Ф. 3833 (Крайовий провід ОУН на західноукраїнських землях) [35], Ф. 4465 (Колекція документальних матеріалів українських націоналістичних емігрантських установ, організацій, осіб) [36], у яких висвітлено створення, ідеологію та програму діяльності організацій. Там же зберігаються матеріали постанов Великих Зборів ОУН, конференцій. У ряді документів вироблена програма ідейно-політичного вишколу молоді, проведення масових акцій спротиву шкільної акції.

Окрему джерельну базу становлять документи Центрального державного історичного архіву України у Львові. Так, у фонді 309 (Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Львові) [52], фонді 711 (Польське історичне товариство у м. Львові) [51] знайдено цікаві матеріали про політику польського уряду стосовно українського шкільництва та ідейний зміст впливу ОУН на учнівську та студентську молодь [50]. Матеріали висвітлюють становище ОУН в 1930-х рр. і визначають обставини формування, способи впливу націоналістичної ідеології на українську організовану

молодь, її військово-патріотичний вишкіл. У фонді містяться документи, що стосуються проведення шкільної акції. Важливими виявилися інструкції для членів ОУН (Так, оунівцями було ініційоване утворення розгалуженої мережі Юнацтва та Доросту ОУН як організованого ядра в роботі з середньошкільною та студентською молоддю. У своїй роботі з молоддю члени ОУН якраз і використовували вищезгадані інструкції).

Значний обсяг фактичного матеріалу опрацьовано у Державному архіві Львівської області, а саме: у фондах 1 (Львівське воєводське управління) [5] та 110 (Львівське міське староство) [17]. У фондах 2 (Станіславське воєводське управління) [2], 8 (Коломийське повітове староство) [4], 69 (Станіславське повітове управління державної поліції) [3] Державного архіву Івано-Франківської області знайдено багато свідчень про переслідування польською владою молодіжних осередків через їхній мілітарний характер діяльності. Саме документи цих фондів висвітлюють співпрацю ОУН та Юнацтва з товариствами «Сокіл», «Січ», «Луг», «Пласт», «Відродження».

У Державному архіві Тернопільської області зосереджено документи воєводського департаменту поліції, повітових староств, повітових команд поліції про діяльність ОУН та вплив її на молодіжні товариства краю, що дало змогу прослідкувати динаміку зростання авторитету ОУН серед української молоді Галичини. Наявні документи, що містять інформацію про проведення шкільної акції ОУН. Часописи «Юнак» [27], «Відродження» [26], «Червона калина» [25], брошури «Студентський вісник» [49], «Студентський шлях» [45], часопис для молоді «Дзвіночок» [46], брошури «За дужчу українську дитину» [39], «До боротьби за дужчу українську дитину» [47], «Початкова географія», преса видавництва «Студентська репрезентація» [15], видання «Вогні» [13], «Вісті з Лугу» [12], «Молоде життя» [41], «Сокільські Вісті» [16], «Українське Юнацтво» [25], «Юнацтво» [26], «Юнак» [48], журнал націоналістичної молоді «Смолоскип» [48] слугували агітаційно-практичним матеріалом для молоді. Спогади учасників та очевидців вишколу ОУН української молоді в спортивно-патріотичних товариствах – Л. Веринського [29],

Р. Гавриляка [44], Н. Капустянського [45], І. Карпинця [13], С. Мечника [12], А. Мельника [18], В. Нагірного [14], М. Пежанського [15], Є. Онацького [16], С. Шухевича [20], С. Шаха [22] – містять згадки про участь у боротьбі за збереження україномовної освіти в школах під крилом Юнацтва ОУН. Книга-альманах «Гей, там на горі «Січ іде!», впорядкована сином К. Трильовського П. Трильовським і видана в Канаді (Вінніпег, 1965) [1], є повновартісним джерелом для вивчення даної теми.

Наявна джерельна база дозволила висвітлити чимало важливих аспектів військово-патріотичного виховання УВО та ОУН української молоді в Галичині у міжвоєнний період, дала можливість переосмислити низку усталених стереотипів української історіографії.

Проведення шкільної акції було неможливе без розповсюдження агітаційних документів, які в ОУН називали «летючками». Основним змістом був заклик ОУН до спротиву освітній політиці Польщі. У більшості летючок йшлося про таке: «Ви, молоді українці, виборуйте для себе рідну, справжню українську школу, в якій Вас учитиме щирий, кохаючий свою землю і нарід, учитель-українець. Школу, в якій учитимуть Вас любити свою рідну землю Україну, свій Український Нарід і шанувати своє славне минуле. Боріться за школу, з якої Ви вийдете справжніми синами свого народу й землі, борцями за кращу долю й волю. Не чекайте, щоб Вам хтось виборів власну українську школу, але самі ставайте до боротьби! Дружньо! Як один! Спільною лавою!» [23, арк. 2, 7].

Лише на проведення «шкільної акції» в одній із друкарень було надруковано 92 тисячі листівок і 6 тисяч звернень. Сучасник описує: «Так зверталися для школярів через листівки. І діти вірили. І згодом не одна молода людина, яка приєдналася пізніше до боротьби ОУН чи УПА згадувала, що свій перший чин виконала саме за шкільною лавою» [32, с. 321].

Наведемо текст «летючок»: «Щоб Ваша боротьба була успішна, робіть ось що: В школі жадайте, щоб Вас учив учитель щирий українець, що любить Україну, а не поляк-зайда або хрунь. Жадайте науки українською мовою, а не мовою нашого ворога й

грабіжника поляка. Коли поляк-учитель схоче, щоб Ви молилися по-польськи, Ви вперто моліться по-українськи, всі, як один! Коли поляк-учитель скаже, щоб Ви співали польських пісень, Ви вперто співайте тільки українських!» [28, арк. 12]. Наступна «летючка» оголошувала: «Жадайте, щоб учитель оповідав Вам про Україну, а не про Польщу! Ниште по шкільних бібліотеках усі книжки, в яких вихваляється Польщу! Ниште в школі портрети польських королів і панів! Зробіть собі українські синьо-жовті прапорці та маршуйте через село, співайте українських пісень і кричіть: Ми хочемо української школи! Ми хочемо вчитися про Україну! Хай живе справжня українська школа! Геть з учителями-ляхами! Хочемо вчителів-українців! Геть з польськими школами! Не дайтеся, щоб із Вас вороги зробили яничарів! Не дайте, щоб ляхи обернули Вас у своїх покірних рабів! Ви маєте бути лицарями й борцями за волю України! Перед Вами велика, свята боротьба!» [26, арк. 8].

Текст даних летючок вказує на рішучий намір ОУН до боротьби з ополяченням освіти та культурного життя українців, що особливо завзято проводилося в селах. Саме село ставало основою агітації для ОУН, було для організації основним джерелом кадрів. Організація сподівалася на тотальну підтримку з боку українського населення даної місцевості. Особливо важливим для ОУН було нагадування населенню про право українських дітей молитися в школі своєю рідною мовою. Одна із тогочасних газет описувала дані події наступним чином: «Ляхи силують українських дітей молитися мовою окупанта. Пишуть із Золочева: В золочівському повіті з новим шкільним роком почались нові практики з нашими молитвами, не зважаючи на виразне рішення Кураторії в цій справі, а саме: вчителі, заслонюючись розпорядженням повітової шкільної ради, наказують українським шкільним дітям молитися по-польськи й навіть кажуть їм переписувати собі польські молитви по кільканадцять разів, щоб їх наші діти скорше вивчили» [24, арк. 15]. Наступне джерело свідчило: «Послідовно привчати всю українську шкільну дітвору навіть молитися по-польськи, – було застосовано поляками не тільки в одному золочівському повіті, а й пробувано робити це скрізь, на всіх українських

землях, окупованих Польщею. І тому заклик ОУН, щоб активним спротивом не дозволити полякам повертати українських дітей у яничарів, було серйозною пересторогою перед грізною, наявною небезпекою» [31, с. 57].

Інформацію про проведення шкільної акції подає також газета «Український Націоналіст»: «У селі Жидичин, пов. Луцьк, діти активно виступили проти польської школи. Вони зажадали української мови, української історії, українських пісень. Відмовлялися говорити по-польськи, рвали польські книжки, усунули «орли» (польські державні герби) й портрети польських державних достойників. До школи прийшла поліція, робила слідство, страшила тюрмою. Все таки діти не піддалися. Наслідком їхньої рішучої поведінки, з того часу науку ведуть виключно українською мовою. В селі Синевідсько Вижне, пов. Стрий, діти понижили в школі польські державні герби та портрети й зійшлися з синьо-жовтими прапорцями перед школою. Тут один із школярів, дванадцятирічний хлопчина, сказав до учнів, учителів і батьків, що зібралися біля школи, промову про причини й мету того шкільного страйку. Свое слово він закінчив так: «Ми хочемо вчитися по-українськи, про Україну, ми хочемо молитися в школі по-українськи. Чи ви, наші батьки, з нами в цій боротьбі, чи проти нас?» Закликана поліція пробувала арештувати найактивніших школярів, але в обороні дітей виступили матері й побили поліціантів. На допомогу місцевій поліції прибув відділ поліції з Стрия, який арештував певну кількість школярів і матерів. Кілька відкритих авт, що везли українських дітей і українських жінок під ескортою поліційних багнетів, становили не абиякий показ протипольської пропаганди» [25, арк. 16].

Після утвердження рішення про проведення ОУН шкільної акції на Берлінській конференції у червні 1933 р. секретар ЦК УНДО Володимир Целевич писав у «Ділі»: «Між державними й недержавними народами іде безупинна боротьба на Цілому фронті. Недержавні народи домагаються, щоб школа була кузницею національної СВІДОМОСТІ і виховувала борців за народні права, а знову державні народи стараються зробити школу знаряддям культурної і політичної асиміляції». І після цього дуже влучного твердження автор цитованої статті

заявляє: «Але ніхто не вживав шкільних саботажів як засобу боротьби за школу. Вибиття вікон у школі, знищення портретів, уміщення нецензурних написів на оповістках – це не є боротьба за школу, але це забава в революцію... Шкільні саботажі дають тільки працю поліції, яка переводить арештування здогадних винуватців і наражує багато молоді на суворі засуди. З тих причин шкільні саботажі є фальшивим і недоцільним засобом боротьби й вони не можуть принести українському народові ніякої користі» [29, с. 12–13].

Польська газета «Ілюстровани Курієр Цодзенни», що містила докладні поліцейні доноси, описуючи згадані події, визнавала, що організована ОУН шкільна акція мала масовий характер, в ній взяли участь десятки тисяч українських шкільних дітей. Акт обвинувачення 21 підсудного оголошував, що вони у 1932 і 1933 роках належали до ОУН [34, с. 78].

Наступне джерело описує проведення Шкільної акції в схожому світлі: боротьбу за українське шкільництво і проти польщення українських шкіл на ЗУЗ ведено весь час. Але як окрему ударну масову акцію, її зорганізовано й проведено в 1933 році. Концепцію такої акції обговорено і ухвалено на Берлінській Конференції ПУН-у з представниками КЕ в червні 1933 року, після чого конкретний план дії укладено на засіданні Крайової Екзекутиви в половині червня того ж року і на окремій, спеціально для тієї мети скликаній, конференції повітових провідників Організації в липні 1933 р. На цій конференції, яка була поділена на кілька груп, подано докладні інструкції щодо проведення акції, метою якої було: а) не допустити, щоб окупант уже від народньої школи міг затруювати українські душі угодовством, примирливістю з станом панування поляків на ЗУЗ; б) звернути увагу українським дітям на стан поневолення; в) впоювати в їхні душі любов до рідної мови й культури та ворожість до тих, хто їх нищить. Реалізацію акції заплановано наступним чином: з початком шкільного року скрізь повинні бути розкидані в той самий час летючки ОУН з роз'ясненням справи, а шкільна молодь, навчена старшими членами ОУН, мала б відмовитися говорити польською мовою; понищити в школі польські державні емблеми й вимагати від учителів, щоб їх

учили українською мовою й про Україну та щоб до українських шкіл повернулися українські вчителі, що їх масово перенесено на польські землі, а щоб польські вчителі забиралися до Польщі. Шкільна акція була проведена надсподівано вдало й сколихнула все українське громадянство, одночасно викликаючи голосний відгомін серед чужинців.

У записках «Архіву Сеника» [30, с. 85] описано події вересня 1933 р.: «Майже в кожному селі в ночі повикидано з шкільних заль польські державні герби й портрети державних достойників. Заалармовувана вчителями польська поліція пробувала арештувати шкільних дітей, але на їх захист часто ставали матері, б'ючи поліціантів мітлами чи коцюбами, а це ще більше осмішувало представників польської влади. Для тисячів українських шкільних дітей такі події були пам'ятні на все їхнє життя і творили першу лекцію активного спротиву окупантській владі. Польська газета «Ілюстровани Курієр Цодзенни», що мала докладні поліційні інформації, описуючи згадані події, визнавала, що організована ОУН шкільна акція мала масовий характер і що в ній взяли участь десятки тисяч українських шкільних дітей» [33, с. 158].

Спогади та свідчення очевидців, учасників згаданих подій, проливають світло на перебіг акції та вплив роботи ОУН з українською сільською молоддю в справі відродження українських національних традицій, боротьбі за збереження національних культурно-освітніх прав. Важливо процитувати наступні спогади: «Дочка Буць Михайла пані Ганна згадує у своїх розповідях про конфлікт з вчителем, котрому був не до вподоби вірш Марійки Підгорянки, який вона розповіла на уроці: «Українка я маленька Українці батько й ненька Як виросту я велика Не злякаюсь труду й лиха Буду браттям помагати Україну будувати Щоб росла в країні слава Українка з мене жвава». Після цих декламацій незадоволений вчитель мав розмову з батьком дівчинки, але послідньому вдалось довести, що вірш був опублікований в дитячому журналі «Дзвіночок», котрий не був заборонений цензурою. Окрім цього журналу родина Буць передплатила у активістів – розповсюджувачів з «Сільського господаря» та «Рідної школи» видання «Хліборобська молодь».

Також цікавим є свідчення про спротив місцевої молоді діям поляків: «Місцеві поляки котрі, прибули на Галичину з території Польщі, на будинку школи повішали велику таблицю, замінивши назву села Деревач на Устоя. Своїми діями поляки викликали обурення в місцевих парубків Йосифа Буця та Василя Міклюша. Хлопці довго не думаючи, з вечора, вимастили надпис шміром (салідолом), що дуже розлютило вчителя, котрий спровадив у село жандарма. Після цього трафунку молодих свідомих українців викликали до Щирця на судове засідання. Але на радість парубків «пан сендзя» виявився мудрішим та на запит позивача відповів, що Деревач завжди таким був і залишатиметься й надалі. Єдине на чому він зосередив увагу – чи був вимащений державний герб, котрий також розміщувався на таблиці. Саме на це хлопцям вистачило розуму і тому до них жодних претензій з боку правосуддя не було» [47, арк. 46–47].

Агресивне налаштування польської влади, арешти та погроми учасників акцій спротиву ще більше розпалювали вороже ставлення місцевого населення не тільки до поліції та польської адміністрації, а й до всього польського загалом, піднімало національну гордість, національну свідомість, розуміння того, що населення живе під «чужим» урядом та веде боротьбу проти нього. В українському суспільстві завдяки ентузіазму творчої та наукової інтелігенції утверджувалось бачення національної школи як одного з вирішальних факторів збереження національної окремішності та протистояння наступу польських урядових структур. За несприятливих політичних, суспільних і господарських умов національна освіта об'єднала найсвідоміше і найактивніше громадянство довкола ідеї рідного шкільництва з метою переродження української нації для її великого майбутнього.

Охарактеризувавши наявну джерельну базу, розкривши суть і зміст проведення антипольської шкільної акції, ми дійшли висновку, що діяльність ОУН та відділів юнацтва ОУН у боротьбі проти полонізації освіти, відстоюванні прав українців, пропагандистська патріотична діяльність серед місцевого українського населення позитивно впливала на культурно-освітні

процеси на західноукраїнських теренах, заважаючи тим самим швидким планам польського уряду на полонізацію краю. Судові процеси та каральна реакція польської влади на дії молодіжних організацій ОУН свідчили про небезпеку цих дій для здійснення планів уряду.

Список використаних джерел

1. Гей, там на горі «Січ» іде!.. Пропам'ятна книга «Січей» / Зібрав й упорядкував Петро Трильовський. – Едмонтон, Канада, 1965. – 432 с.
2. ДАІФО. Ф. 2. Оп. 1. Спр. 15.
3. ДАІФО. Ф. 69. Оп. 1. Спр. 7.
4. ДАІФО. Ф. 8. Оп. 1. Спр. 6.
5. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 5.
6. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 742.
7. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 743.
8. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 744.
9. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 745.
10. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 746.
11. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 747.
12. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 749. Арк. 5а–69.
13. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 749. Арк. 6–39.
14. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 749. Арк. 7–78.
15. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 749. Арк. 8а–43а.
16. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 749. Арк. 9–37.
17. ДАЛО. Ф. 110. Оп. 1. Спр. 3.
18. ДАЛО. Ф. 1. Оп. 52. Спр. 749. Арк. 4–54.
19. ДАТО. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 1821.
20. ДАТО. Ф. 194. Оп. 1. Спр. 36. Арк. 32–81.
21. ДАТО. Ф. 196. Оп. 1. Спр. 7.
22. ДАТО. Ф. 196. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 3–64.
23. ДАТО. Ф. 196. Оп. 1. Спр. 2. Арк. 2, 7.
24. ДАТО. Ф. 231. Оп. 1. Спр. 1821. Арк. 15.
25. ДАТО. Ф. 231. Оп. 1. Спр. 1821. Арк. 16.
26. ДАТО. Ф. 231. Оп. 1. Спр. 1821. Арк. 8.
27. ДАТО. Ф. 231. Оп. 1 с. Спр. 2168.
28. ДАТО. Ф. 317. Оп. 1. Спр. 26. Арк. 12.
29. ДІЛО. Липень 1933. ч. 2. – 32 с.
30. Книш З. Архів Сеника. Історично-критична студія / З. Книш. – Торонто – Нью-Йорк – Лондон – Сідней, 1992. – 217 с.

31. Коваль В. С. За що і з ким боролися ОУН-УПА / В. С. Коваль // Україна ХХ ст. Проблеми національного відродження: 36. наук. праць. – К.: Наукова думка, 1993. – С. 91.
32. Мірчук П. Нарис історії ОУН 1920–1939 роки / Петро Мірчук. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2007. – 1006 с.
33. Мірчук П. Нарис історії Організації Українських Націоналістів. Перший том: 1920–1939 / Петро Мірчук. – Мюнхен – Лондон – Нью-Йорк: Українське видавництво, 1968. – 429 с.
34. Політичні режими на українських землях у 20–30 роки ХХ ст. // Політична історія України: Посібник для студентів вищих навч. закладів / За ред. В. І. Танцюри. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 328 с.
35. ЦДАВО. Ф. 3833. Оп. 1. Спр. 5.
36. ЦДАВО. Ф. 4465. Оп. 1. Спр. 3.
37. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 111.
38. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 112.
39. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 113.
40. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 114.
41. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 115.
42. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 116.
43. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 117.
44. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 118. Арк. 23–42.
45. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 119. Арк. 24–53.
46. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 120. Арк. 3–65.
47. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 121. Арк. 46–47.
48. ЦДІА України у Львові. Ф. 348. Оп. 1. Спр. 243.
49. ЦДІА України у Львові. Ф. 349. Оп. 1. Спр. 23.
50. ЦДІА України у Львові. Ф. 312. Оп. 1. Спр. 1.
51. ЦДІА України у Львові. Ф. 711. Оп. 1. Спр. 1.
52. ЦДІА України у Львові. Ф. 309. Оп. 1. Спр. 1.

References

1. Hey, tam na hori «Sich» ide!.. Propam'yatna knyha «Sichey» / Zibrav y uporyadkuvav Petro Trylovskyy. – Edmonton, Kanada, 1965. – 432 s.
2. DAIFO. F. 2. Op. 1. Spr. 15.
3. DAIFO. F. 69. Op. 1. Spr. 7.
4. DAIFO. F. 8. Op. 1. Spr. 6.
5. DALO. F. 1. Op. 1. Spr. 5.
6. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 742.
7. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 743.
8. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 744.

9. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 745.
10. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 746.
11. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 747.
12. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 749. Ark. 5a–69.
13. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 749. Ark. 6–39.
14. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 749. Ark. 7–78.
15. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 749. Ark. 8a–43a.
16. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 749. Ark. 9–37.
17. DALO. F. 110. Op. 1. Spr. 3.
18. DALO. F. 1. Op. 52. Spr. 749. Ark. 4–54.
19. DATO. F. 1. Op. 1. Spr. 1821.
20. DATO. F. 194. Op. 1. Spr. 36. Ark. 32–81.
21. DATO. F. 196. Op. 1. Spr. 7.
22. DATO. F. 196. Op. 1. Spr. 1. Ark. 3–64.
23. DATO. F. 196. Op. 1. Spr. 2. Ark. 2, 7.
24. DATO. F. 231. Op. 1. Spr. 1821. Ark. 15.
25. DATO. F. 231. Op. 1. Spr. 1821. Ark. 16.
26. DATO. F. 231. Op. 1. Spr. 1821. Ark. 8.
27. DATO. F. 231. Op. 1 s. Spr. 2168.
28. DATO. F. 317. Op. 1. Spr. 26. Ark. 12.
29. DILO. Lypen 1933. ch. 2. – 32 s.
30. Knysh Z. Arkhiv Senyka. Istorychno-krytychna studiia / Z. Knysh. – Toronto – Nyu-York – London – Sidney, 1992. – 217 s.
31. Koval V. S. Za shcho i z kym borolysya OUN-UPA / V. S. Koval // Ukrayina XX st. Problemy natsionalnoho vyrodzheniya: Zb. nauk. prats. – K.: Naukova dumka, 1993. – S. 91.
32. Mirchuk P. Narys istoriyi OUN 1920–1939 roky / Petro Mirchuk. – K.: Ukrayinska Vydavnycha Spilka, 2007. – 1006 s.
33. Mirchuk P. Narys istoriyi Orhanizatsiyi Ukrayinskykh Natsionalistiv. Pershyy tom: 1920–1939 / Petro Mirchuk. – Myunkhen – London – Nyu-York: Ukrayinske vydavnytstvo, 1968. – 429 s.
34. Politychni rezhymy na ukrayinskykh zemlyakh u 20–30 roky XX st. // Politychna istoriya Ukrayiny: Posibnyk dlya studentiv vyshchykh navch. zakladiv / Za red V. I. Tantsyury. – K.: Vydavnychy tsentr «Akademiya», 2001. – 328 s.
35. TsDAVO. F. 3833. Op. 1. Spr. 5.
36. TsDAVO. F. 4465. Op. 1. Spr. 3.
37. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 111.
38. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 112.
39. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 113.
40. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 114.

41. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 115.
42. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 116.
43. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 117.
44. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 118. Ark. 23–42.
45. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 119. Ark. 24–53.
46. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 120. Ark. 3–65.
47. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 121. Ark. 46–47.
48. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 348. Op. 1. Spr. 243.
49. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 349. Op. 1. Spr. 243.
50. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 312. Op. 1. Spr. 1.
51. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 711. Op. 1. Spr. 1.
52. TsDIA Ukrayiny u Lvovi. F. 309. Op. 1. Spr. 1.

ДАНІ ПРО АВТОРА

Ільчишин Сергій Орестович, аспірант Науково-дослідного інституту українознавства МОН України, методист відділу національного та військово-патріотичного виховання КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання» 01042, м. Київ, вул. Саперне поле, 26
E-mail: ilsergijwenger@mail.ru

ДАнные ОБ АВТОРЕ

Ильчишин Сергей Орестович, аспирант Научно-исследовательского института украинознaвства МОН Украины, методист отдела национального и военно-патриотического воспитания КВУЗ «Киевский центр детско-юношеского туризма, краеведения и военно-патриотического воспитания» 01042, г. Киев, ул. Саперное поле, 26
E-mail: ilsergijwenger@mail.ru

DATA ON AUTHOR

Ilchyshyn Sergiy O., post-graduate student of the Department of General History, Law and Teaching Methods, State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University»
E-mail: ilsergijwenger@mail.ru